

האמונה באל אחד - יש אֶחָד וְאֵין שְׁנַי

בשנות הגלות הארוכות, איבד העם היהודי את מולדתו ישראל, את בית המקדש, הכהונה, מלכות בית דוד והקורבנות. על אף אובדנם של כל אלה, שרדנו משום שלא איבדנו את התורה, את המוסר והמשפט שבה ואת חוכמתה הרוחנית.

המילה "תורה" פירושה יותר מאשר "חוק" ואינה מילה נרדפת לתנ"ך. המילה "תורה" נגזרת מן המילה "הוראה" במובן הנחיה ולימוד. כמו שנאמר: "וְלִהְיוּתְךָ, אֶת-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל" (ויקרא י, י"א). התורה היא מקור להוראה טרנספורמטיבית המשפיעה על גוף ונפש.

בפרשת בראשית (בראשית א, א – ו, ח) צפון שיעור רוחני חשוב בארבע מילים המשמשות לתיאור בריאת האדם. בפסוק נכתב: "נִעְשָׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ כְּדְמוּתֵנוּ" (בראשית א, כ"ו).

בקמפוס של קולג' אמריקאי התעמת איתי מסינור וטען שהמילים "נִעְשָׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ כְּדְמוּתֵנוּ" מוכיחות שהאדם נברא על ידי ריבוי של אלים. הפרכתי את טענתו הנוצרית והוכחתי כי התורה מצהירה שוב ושוב על אחדותו המוחלטת של האל, למשל בפסוקים "אֵין עוֹד, מִלְבְּדוֹ" (דברים ד, ל"ה), "אֵין רֵאשׁוֹן וְאֵין אַחֲרוֹן, וּמִבְלַעֲדֵי אֵין אֱלֹהִים" (ישעיהו מ"ד, ו).

פסוקים אלה מלמדים אותנו שאלוהים אינו מרובה משום שאלוהים הוא ישות המתעלה מעבר למגבלות הזמן והמקום. באלוקים אין פיצולים או חלקים היכולים להתקיים רק בעולם פיזי של זמן ומקום. בבראשית א, כ"ז אחדותו של האל מודגשת שוב בסיפור בריאת האדם כאשר נאמר בלשון יחיד "וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת-הָאָדָם בְּצַלְמֵוֹ".

אז מדוע נכתב פסוק כ"ו בפרק א' בבראשית בלשון רבים? חכמים מסבירים שנרמז כאן כי אלוקים ברא את האדם כישות כפולה – גוף גשמי ונשמה רוחנית.

האדם הראשון נקרא כך מן המילה "אדמה", שם המדגים את הפן הגשמי בקיום האנוש, כמו שנאמר "וַיִּצְרָא אֱלֹהִים אֶת-הָאָדָם, עֹפָר מִן-הָאֲדָמָה" (בראשית ב, ז). חלקו השני של הפסוק – "וַיִּפַּח בְּאַפָּיו, נְשִׁמַת חַיִּים" מוסיף את הפן הרוחני של האדם.

שלמה המלך התייחס לכפילות בקיומו של האדם כשכתב על המוות "וַיֵּשֶׁב הָעֶפְרַיִם עַל-הָאָרֶץ, כְּשֶׁהָיָה; וְהָרוּחַ תֵּשׁוּב, אֶל הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר נָתַנָּה" (קהלת י"ב, ז).

הכרה בטבעה הכפול של האנושיות מלמדת אותנו כי מוטלת עלינו אחריות וכי יש לנו הכוח לקדש את החומר בכוחה הטרנסנדנטי של הנשמה הרוחנית, וזאת על ידי הקדשת הגוף הגשמי להגשמת התורה ומצוותיה.

מי ייתן ושבת זו תיטע בנו את הכוח להצהיר על אמיתות התורה ולחזק את האמונה שביטא שלמה המלך: "יש אֶחָד וְאֵין שְׁנַי" (קהלת ד, ח).

שבת שלום,

הרב בן-ציון קרביץ